

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Rainer Zeitlin

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Rauno Ihalainen	Sairaanhoitopiirin johtaja	050 68048	rauno.ihalainen@pshp.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimitilimessä

Vastaajien määrä: 1

18.01.2016

5. Toimielimen nimi

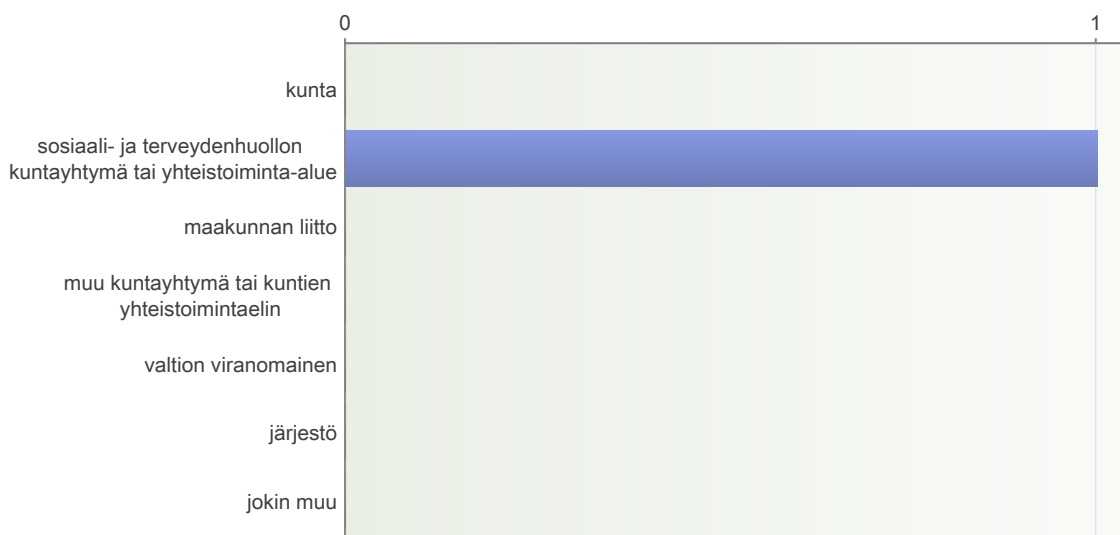
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Sairaanhoitopiirin hallitus

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Nykyisen maakuntajaon pohjalta tehtävä uudistus ei vastaa riittävällä tavalla sote-uudistukselle asetettuihin tavoitteisiin. Useiden asiantuntijalausuntojen perusteella sote-itsehallintoalueiden enimmäismäärä tulisi olla 12. Tällöin jokaisella itsehallintoalueella olisi tullut riittävä väestöpohja, sote- infrastruktuuri ja taloudellinen kantokyky siten, että ne itse pystyvät järjestämään alueensa asukkaille kattavat sosiaali- ja terveyspalvelut.

Nykyisistä erityisvastuualueista, ervoista muodostuneet itsehallintoalueet olisivat erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon näkökulmasta riittävän kantokykyisiä ja laajoja alueita, joilla on ollut usealla tasolla vakiintunutta yhteistyötä. Toimijat tuntevat hyvin toisensa. Tältä pohjalta olisi hyvä lähteä suunnittelemaan itsehallinto-/sote- aluetta.

Jämsän ja Kuhmoisten kunnat kuuluvat Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin vaikka eivät kuulu Pirkanmaan maakuntaan. Halutessaan näille ja muillekin nykyiseen maakuntaan kuulumattomille kunnille tulee mahdollistaa kuulua Pirkanmaan sote-alueeseen ja turvata jatkossakin erikoissairaanhoidon palvelut Pirkanmaalta.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

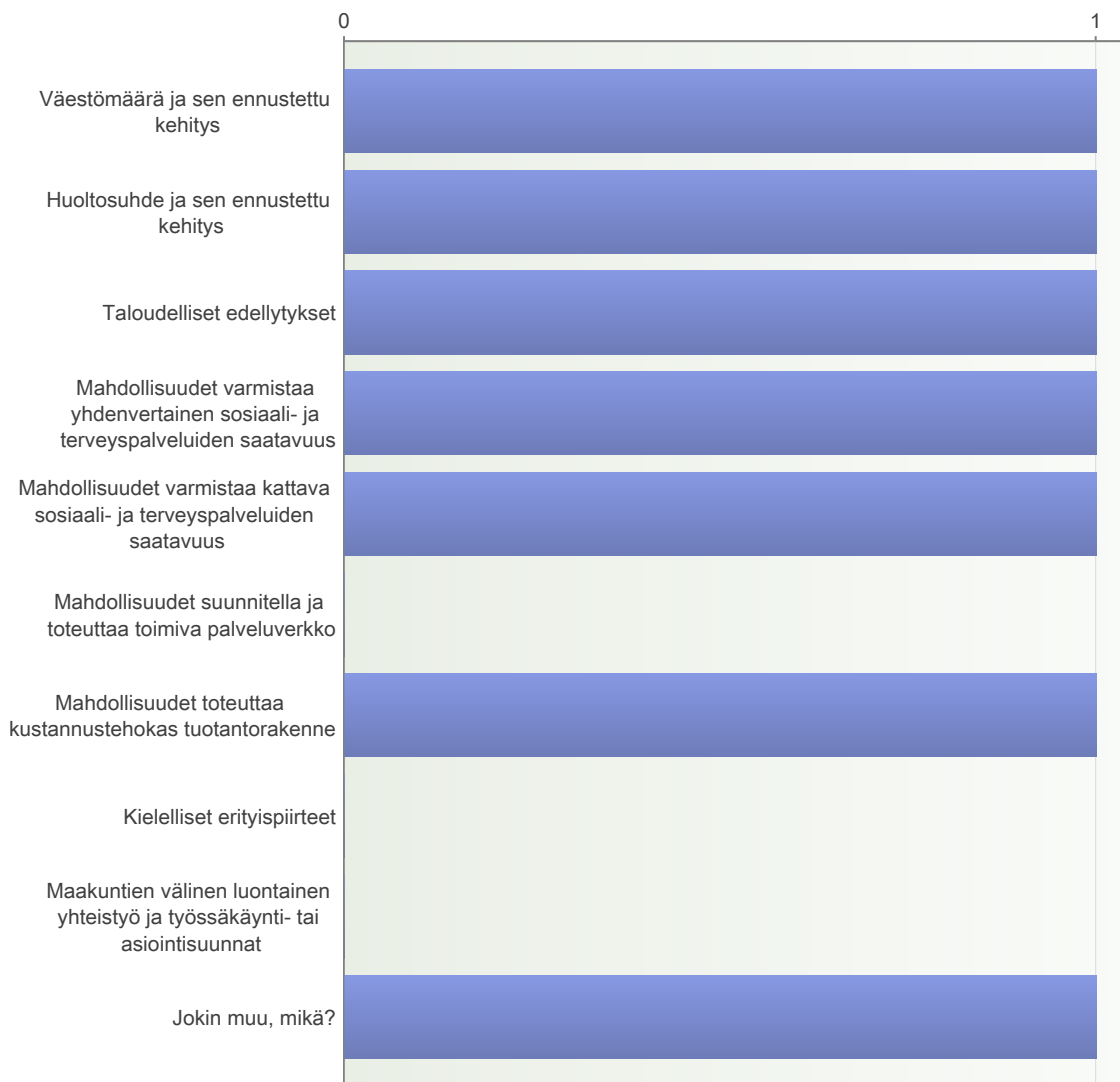
Vastaajien määrä: 1

- Ratkaisu poikkeaa laajaan selvitystyöhön pohjautuvasta sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden mielipiteestä. Asiantuntijoiden mukaan nyt tehtyyn linjaukseen 15:sta sote-alueesta liittyy merkittäviä riskejä, jota 12 alueen mallissa ei olisi. Pirkanmaan sairaanhoitopiiri yhtyy tähän näkemykseen.

Viidentoista alueen pohjalta tehtävä ratkaisu sopii Pirkanmaalle, koska tässäkin mallissa maakunta muodostaa elinvoimaisen ja kasvavan sote- ja itsehallintoalueen.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: Jokin muu, mikä?

- Erityisosaamista ja -laitteistoa vaativia palveluita on tulevaisuudessa tarkoituksen mukaista keskittää.

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä.

Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Vastaajien määrä: 1

- Nykyisen Tays-erva-alueen (Pirkanmaa, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Etelä-Pohjanmaa) lisäksi Satakunta ja Keski-Suomi ovat luontaisia erikoissairaanhoidon yhteistyökumppaneita Pirkanmaalle. Toimivan alueellisen yhteistyön näkökulmasta on tärkeää, että sairaala- ja päivystystoiminta suunnitellaan koko alueella tarkoituksenmukaiseksi. Seinäjoen ja Päijät-Hämeen keskussairaaloiden säilyminen uudistuksen yhteydessä laajan päivystyksen sairaaloina on kokonaisuuden kannalta perusteltua. Samoin Kanta-Hämeen keskussairaala on tarkoituksenmukaista säilyttää vahva päivystyksellinen valmius. Sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisen yhteistyön näkökulmasta on myös tärkeää, että nykyinen Kanta-Hämeen alue muodostaa oman sote- ja aluehallintokokonaisuuden. Pirkanmaan aluetta muodostettaessa on toiminnallisesti perusteltua, että Jämsä, Kuhmoinen ja Punkalaidun kuuluvat Pirkanmaan sote-alueeseen.

Tampereen yliopistollinen sairaala (Tays) tekee kansainvälistä yhteistyötä EU-direktiivin (2011/24) mukaisessa rajat ylittävässä potilashoidossa. Tays on solminut potilastoimintaa ja muuta yhteistoimintaa koskevan aiesopimuksen Tukholman Karoliinisen yliopistollisen sairaalan kanssa ja valmistele parhaillaan vastaavanlaista sopimusta Pietarin kaupungin (Public Health Care Committee of St.Petersburg) kanssa.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Vastaajien määrä: 1

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys ei koske sairaanhoitopiiriä.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Valtion aluehallinnon tehtävät on tarkoituksenmukaista arvioida kokonaisuudessaan ja luoda tältä osin kestävä, tulevaisuuden haasteisiin vastaava rakenne. Lisäksi pelastustoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa tiiviissä yhteistyössä toimivan Hätäkeskuslaitoksen alueellinen ja hallinnollinen asemoituminen on selvitettävä uudelleen.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja terveysongelmien ehkäisy halutaan pitää kansallisen sosiaali- ja terveystalouden keskeisenä tavoitteena, on valtion huolehdittava siitä, että kunnilla on tosiasialliset edellytykset suoriutua tehtävästä. Kunnille on luotava kannusteet tehtävän hoitamiseen. Valtion on osallistuttava valtionosuusjärjestelmän kautta niihin kustannuksiin, jotka kunnille muodostuvat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.

Poikkihallinnollinen yhteistyö itsehallintoalueen, kuntiin jäävien toimialojen sekä kansalaisjärjestöjen ja elinkeinoelämän välillä on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta jatkossa avainasemassa. Yhteistyö on rakennettava alusta lähtien siten, että alueille muodostetaan toimivat yhteistyörakenteet, jotka mahdollistavat yhteistyön eri hallinnon alojen välillä ja elämäntapa- ja elämäntapojen toteutumisen.

Kunnat ja palveluntuottajat tarvitsevat ajantasaista tietoa alueensa sote-palveluiden käytöstä sekä terveyden- ja hyvinvoinnin tilasta. Itsehallintoalueiden raportoinnissa tulee kiinnittää erityishuomiota asioihin, jotka ovat erittäin merkityksellisiä kansalaisten hyvinvoinnille. Tällaisia asioita ovat palveluiden saatavuus (hoitoon pääsy), palveluiden laatu ja vaikuttavuus, sote-menojen kehitys, sairastavuus, alkoholin ja tupakan kulutus sekä väkivaltarikosten ja liikennetapaturmien määrä.

Terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen ja terveysongelmien ehkäisyn tulee perustua tutkittuun tietoon ja sitä on kehitettävä yhteistyössä yliopistojen kanssa. Tieteellisen arvioinnin tulee olla valtakunnallista.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Yleistä

Hallituksen aluelinjaus (15 sote aluetta, 18 itsehallintoaluetta) sisältää riskin, ettei sote-uudistuksen keskeisiä tavoitteita saavuteta.

Kolme väestöpohjaltaan pientä itsehallintoaluetta joutuu uuden organisaation luomisen lisäksi sopimaan yhteistyöstä ja työnjaosta naapurialueidensa kanssa. Erityisesti on selvitettävä, millainen näiden alueiden päivystysvalmius tulee olemaan.

Päivystys

Päivystyspalveluiden päälinjaus (12 sairaalaa) on kannatettava. Päivystys on keskeinen osa sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Oikea-aikaiset, asiantuntevat terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen päivystysratkaisut parantavat palveluiden tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Laaja ympärivuorokautinen sairaalapäivystys edellyttää riittävän laajaa väestöpohjaa, mitä ei kaikilla tulevilla itsehallintoalueilla ole.

Yliopistosairaalat

Yliopistosairaaloiden ympärille rakentuvat innovaatioekosysteemit ovat jo käytännössä olemassa. Yliopistosairaaloille tulee jatkossakin turvata riittävät voimavarat tutkimukseen, opetukseen ja kehittämishankkeiden toteuttamiseen. Tieteellinen toiminta ja opetus on syytä koordinoida siten, että rajalliset voimavarat käytetään tehokkaasti ja vaikuttavasti ja toiminta on myös kansainvälisesti laadukasta. Tulevaisuudessa on syytä luoda valtakunnallinen tutkimuksen ja opetuksen strategia, jossa määritellään kunkin yliopistosairaalan tutkimuksen ja opetuksen painoalueet.

Erityisesti vaativan erikoissairaanhoidon osalta tulee määritellä sekä yliopistosairaaloiden välinen että yliopistosairaaloiden ja keskussairaaloiden välinen työnjako. Tila- ja laiteinvestointien tulee tukea sovittua työnjakoa.

Palvelutarpeen arviointi

Tulevien itsehallinto- ja sote-alueiden tulee kyetä tuottamaan ajantasaista tietoa alueensa palveluiden tarpeista ja käytöstä sekä laatimaan ennusteita palveluiden tulevasta käytöstä ja tarpeesta, väestörakenteen muutoksesta, sairastuvuudesta sekä sairastavuudesta. Viiden vuoden välein (järjestämispäätös) tehtävät analyysit eivät riittävällä tavalla tue tätä tarvetta.

Työterveyshuolto

Työterveyshuollon palvelut kattavat ensisijaisesti ennaltaehkäisevän ja ennakoivan työterveyshuollon. Työterveyshuollossa sairaanhoitotoiminta on toissijaista ja muuta työterveyshuollon toimintaa tukevaa. Työterveyshuollon ehkäisevää merkitystä ei ole käydyssä keskustelussa korostettu riittävällä tavalla.

Tietojärjestelmät

Itsehallintoalue on luonnollinen perusyksikkö sote-palveluiden ja ICT-palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen. Keskeisenä tavoitteena on lisätä integraatiota, joka mahdollistaa esteettömän asiakaslähtöisen tiedon saannin. Sähköinen asiointi on lisääntymässä. Sähköisten palvelujen ja järjestelmien kehittämisessä tarvitaan sekä alueellista yhteistyötä että valtakunnallista koordinaatiota järjestelmien yhteensopivuuden turvaamiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tietojärjestelmäkehityksessä yhteensopivuuden lisäksi toisena

kehityssuuntana pitäisi olla palveluiden käyttäjän mahdollisuuksien lisääminen.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Yleistä

Rahoitusvastuun siirtyminen valtiolle merkitsee suurta muutosta valtionosuusjärjestelmään.

Kuntien välisen valtionosuuksien tasausjärjestelmän luominen tasapuoliseksi on iso ja vaikea tehtävä. Kunnille jäävien lakisääteisten tehtävien rahoitus tulee turvata ja se vaatii erillisen selvityksen

Omaisuus

Kunnilla ja kuntayhtymillä on hallussaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan mahdollistava iso omaisuusmassa, erityisesti kiinteistöjä mutta myös kalliita tutkimus- ja hoitolaitteita. Kiinteistöihin liittyvää korjausvelkaa ja saneerauksen tarvetta on. Vanha, huonokuntoinen sote-rakennuskanta on tärkein selittäjä ja syys isoon korjausvelkaan. Tähän mennessä tehdyissä linjauksissa ei ole otettu kantaa miten tämä kokonaisvelka aiotaan hoitaa, vaan on ainoastaan viitattu valtion ohjauksen korostamiseen.

Toimivan rahoitusmallin ohella kriittiseksi kysymykseksi kuntien toimintaedellytysten näkökulmasta nousee kuntien ja kuntayhtymien omistuksessa olevien sote-kiinteistöjen tulevaisuus ja oikeiden mukainen arvostaminen. Valmistelussa on tukipalveluiden osalta selvitettävä myös malli, jossa itsehallintoalue itse ensisijaisesti huolehtii tukipalveluista esimerkiksi hankintojen, toimitilojen ja ateriapalvelujen osalta.

Sote-uudistuksen jälkeenkin tuottajille tulee turvata toiminnan edellyttämät kiinteistöt ja laitteistot vaikka järjestämisvastuu siirtyykin kunnilta itsehallintoalueille. Kaavailut valtakunnalliset mallit ja ratkaisut eivät välttämättä ole kustannustehokkaita tai toimivia ratkaisuja.

Tutkimus ja opetus

Varsinaisten sote-palveluiden ohella - ja kaupunkiseutujen erilliseen lainsäädäntöön liittyen - on laissa säädettävä yliopistollisten sairaaloiden veloitteesta tehdä tieteellistä tutkimustyötä yhdessä omien alueidensa yliopistojen ja niiden lääketieteellisten koulutusyksiköiden (tiedekuntien) kanssa. Tähän veloitteeseen tulee liittyä myös asianmukaisen tutkimusrahoituksen turvaaminen. Näin varmistetaan, että tutkimustyö yhdistyy kliiniseen työhön yliopistosairaaloissa ja mahdollistaa uusien hoitojen kehittämisen, arvioinnin ja laajemman käyttöönoton. Kliiniset tutkimukset, hoitosuositukset, terveydenhuollon menetelmien arviointi ja alan oppikirjat ovat käytännössä yliopistosairaaloiden sekä yliopistojen lääketieteen professoreiden asiantuntemuksen varassa. Yksityissektorin pitää osaltaan huolehtia ammatillisen jatko- ja täydennyskoulutuksen kustannuksista ja harjoittelumahdollisuuksista erikseen suunniteltavan menettelytavan mukaisesti

Lisäksi on säädettävä yliopistollisen sairaalan veloitteesta huolehtia osaltaan terveydenhuollon henkilöstön koulutuksesta (perus-, jatko- ja täydennyskoulutus) yhdessä koulutuksesta vastaavien korkeakoulujen kanssa.

Vastuut

Itsehallintoalueita perustettaessa ja nykyisiä kuntayhtymiä purettaessa tulee huolehtia siitä, etteivät kuntayhtymien taloudelliset varat ja velat siirry kuntayhtymien nykyisten jäsenkuntien vastuiden ulkopuolelle. Samalla tulee varmistaa, että itsehallintoalueiden palveluiden rahoitusmalli ei johda siihen, että tuottavasti toimivat alueet joutuvat rahoittamaan palvelurakenteeltaan tehottomia itsehallintoalueita.